
Aika 23.08.2022 klo 18:00 - 19:05
Paikka Kaupungintalo, kokoushuone 1-2

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

Pykälä	Otsikko	Sivu
§ 70	Kokouksen järjestäytyminen	3
§ 71	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
§ 72	Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistönluvutuksessa (6. kaupunginosa)	5
§ 73	Maa-alueen vuokraaminen Thurmaninpuistosta ulkopadelkentiä varten	7
§ 74	Tarkastusvaliokunnan arviointikertomus vuodelta 2021	10
§ 75	Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 - 2025	16
§ 76	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023 – 2025	27

Puheenjohtaja Konsta Saarela

Läsnä	Saarela Konsta Wahlstedt Virva Björk Bo-Christer Löfstedt-Söderholm Gunilla Stolt Sofia Tuohioja Pauli Myllymäki Hanna-Riikka Huttunen Jarkko Helkkula Vesa Ala-Reinikka Tapani Harju Marianna Porvali Leena	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen kaupunginhallituksen edustaja yhdyskuntatoimen johtaja talous- ja hallintoassistentti
Poissa	Antas Albin	nuorisovaltuuston edustaja
Käsitellyt asiat	70 - 76	
Allekirjoitukset	Konsta Saarela puheenjohtaja Sofia Stolt pöytäkirjantarkastaja	Leena Porvali pöytäkirjanpitäjä Pauli Tuohioja pöytäkirjantarkastaja
Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville	Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 30.08.2022	

Yhdyskuntavaliokunta

§ 70

23.08.2022

Kokouksen järjestäytyminen

YLKV 23.08.2022 § 70

Valiokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Valiokunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös:

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Sofia Stolt ja Pauli Tuohioja.

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

YLV 23.08.2022 § 71

Valiokunta, sen puheenjohtaja tai toimialajohtaja voivat kuntalain 92 §:n ja hallintosäännön 24 § 1 momentin mukaan ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranhaltijan toimivaltaan siirrettyssä asiassa tehdyn päätöksen, jollei kaupunginhallitus, sen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja ole ilmoittanut asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntalain mukaan valiokunnan käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta tai toimitusmenettelyä koskevia asioita.

Valiokunnalle on kuntalain 92 §:n mukaisesti lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä. Päätösluettelo on esityslistan **oheismateriaalina** luottamushenkilöiden Extranetissä. Puheenjohtajalle viranhaltijapäätökset on toimitettu sähköisesti hallintosäännön 25 §:n 3 momentin määräyksen mukaisesti.

Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Tämän varmistamiseksi valiokunnan jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta yhdyskuntatoimenjohtajalle tai toimialasihteerille ne päätökset, joihin harkitsevat otto-oikeuden käyttämistä ja mielellään myös ne päätökset, joista muutoin toivovat lisätietoja kokouksessa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta merkitsee tiedokseen oheismateriaalista ilmenevät päätökset ja päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Viranhaltijapäätösten päätösluettelo (Extranet)

Yhdyskuntavaliokunta

§ 72

23.08.2022

Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistönluovutuksessa (6. kaupunginosa)

YLKV 23.08.2022 § 72

499/10.00.01.05.01/2022

Lisätiedot:

kiinteistöinsinööri Johanna Määttä, puh. 050 411 1821
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupan kohde

Kaupunki on saanut kiinteistönluovutusilmoituksen yhtiön ja yksityishenkilön välisestä kiinteistönkaupasta. Kaupassa 27.6.2022 on luovutettu **liitteessä** (luottamushenkilöiden Extranet) esitetty tontti ja sillä sijaitsevat rakennukset. Kauppahinta on 1.325.000 euroa.

Kaupan kohteena oleva tontti on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu erillispientalojen korttelialueeksi (AO). Alue on rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti sekä maisemallisesti arvokas. Tontin rakennusoikeus on 325 k-m², minkä lisäksi tontilla on rakennusala yksikerroksiselle, enintään 30 k-m² suuruiselle piharakennukselle, autosuojalle tai katokselle.

Tontilla sijaitsee yhden asunnon asuinrakennus sekä erillinen talousrakennus. Asuinrakennuksen kerrosala on rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan 320 k-m² ja talousrakennuksen 38 k-m². Asuinrakennus on kauppakirjan perusteella valmistunut vuonna 1903. Asuinrakennus sisältyy Kauniaisten rakennusinventointiin (ote Kauniaisten rakennusinventoinnista **oheismateriaalina** luottamushenkilöiden Extranet) ja rakennus on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi (sr). Kauppakirjassa mainitaan, että asuinrakennusta on peruskorjattu laajalti, mutta rakennus vaatii edelleen kunnostustoimenpiteitä ja jatkuvaa ylläpitoa.

Tontin mahdolliset kehittämistoimenpiteet

Maankäytön yleissuunnitelman (Masu 2) mukaan muiden (kuin ns. Meurmanin 12.11.1964 vahvistuneen asemakaavan Ak 33) kaava-alueiden isoilla yli 4.500 m² tonteilla voidaan tapauskohtaisesti harkita rakennusoikeuden määrää, mikäli alueen maankäytölliset tavoitteet ja kaavoitushistoria tukevat tontin kehittämistä. Masu 2:n mukaan kehittämisperiaatteet ovat ohjeena asemakaavoja muutettaessa ja asemakaavamuutoksen yhteydessä harkitaan soveltuvuus tapauskohtaisesti ottaen huomioon tontin sijaintitekijät kuten maasto, tontin muoto, rakennuskanta, ympäröivät tontit ja niin edelleen.

Masu 2:n kehittämisperiaatteet on huomioitu voimassa olevan asemakaavan kaavatyössä. Kaavatyössä on tutkittu alueelle sijoitettavan rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen maastoon sekä mahdollistettu silloisen tontin alueen jakaminen useammaksi, kooltaan väljäksi nykyiseksi tontiksi. Kaavatyössä on huomioitu myös alueen rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisemalliset

Yhdyskuntavaliokunta

§ 72

23.08.2022

arvot ja liittyminen Gallträskin maisema-alueeseen. Voimassa oleva asemakaava on toteutunut.

Kaupungin etuosto-oikeus

Etuostolain (608/1977) mukaan Kauniaisten kaupungilla on etuosto-oikeus kaupungissa sijaitsevan kiinteistön kaupassa, jos kiinteistön tai kiinteistöjen yhteinen pinta-ala on enemmän kuin 3000 m². Etuostolla kaupungin katsotaan tulleen kaupantekohetkellä luovutuskirjassa ilmoitetun ostajan sijaan kaupassa sovitulla ehdoilla. Etuosto-oikeutta ei ole niissä tapauksissa, jos ostajana on laissa tarkoitettu myyjän läheinen, jos ostajana tai tietyissä tapauksissa myyjänä on valtio, valtion liikelaitos tai muu valtion laitos tai jos myynti tapahtuu pakkohuutokaupalla. Etuosto-oikeutta ei ole myöskään silloin, jos sen käyttämistä, huomioon ottaen ostajan ja myyjän välinen suhde, luovutuksen ehdot tai muut olosuhteet on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Kaupungin on tehtävä etuosto-oikeuden käyttämistä tarkoittava päätös kolmen kuukauden (3 kk) kuluessa kiinteistönkaupan tekemisestä. Etuostoa käyttäessään kaupungin tulee korvata ostajalle kauppahinta ja kaupan tekemisestä aiheutuneet välittömät kustannukset.

Yhteenvedo

Käytössä olevien tietojen perusteella kaupungilla on etuosto-oikeus kyseessä olevassa kiinteistönkaupassa.

Etuosto-oikeutta ei esitetä käytettäväksi. Tontti sijaitsee rakennetulla pientaloalueella. Kaupungilla ei ole omaa tarvetta tontille rakennuksineen eivätkä alueen maankäytölliset reunaehdot ja tontin kaavoitushistoria anna tukea tontin kehittämislle.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että Kauniaisten kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan liitteessä esitetyn tontin ja sillä sijaitsevien rakennusten 27.6.2022 tehdyssä kiinteistönkaupassa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Kaupan kohde (Extranet)

Oheismateriaali:

Ote Kauniaisten rakennusinventoinnista (Extranet)

Yhdyskuntavaliokunta

§ 73

23.08.2022

Maa-alueen vuokraaminen Thurmaninpuistosta ulkopadelkenttiä varten

YLV 23.08.2022 § 73

204/12.04.04/2022

Lisätiedot:

Maankäyttöpäällikkö Minna Penttinen, puh. 050 3829 313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustatietoa / liikuntatoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta on 17.3.2022 § 13 kokouksessaan päättänyt esittää yhdyskuntatoimelle, että Thurmaninpuiston hiekkakentälle sijoitetaan kaksi padelkenttää ja pyytää yhdyskuntatoiminta ryhtymään käytännön toimenpiteisiin maa-alueen vuokraamiseksi tähän tarkoitukseen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnan kokouksen 17.3.2022 § 13 päätös:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2022210-3>

Em. kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnan päätöksen mukaan padelkenttien käyttö sijoittuisi huhti-syyskuulle. Ja edelleen toiminta tulisi perustumaan ulkopuolisen harjoittamaan kaupalliseen toimintaan. Kaupunki asettaa tietyt vaatimukset toiminnalle ja kilpailuttaa toimijan. Lähtökohtaisesti valittu toimija hoitaa kenttien maatyöt, rakentamisen, hallinnoinnin ja huollon, eli kaupungille ei aiheudu projektista mitään lisätöitä tai kuluja. Tarkoituksena on mahdollistaa kaksi vierekkäistä ulkopadelkenttää. Kaksi kenttää vaatisi n. 460-500 neliötä turva-alueineen. Toimija vuokraisi alueen kaupungilta. Kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnan päätöksen mukaan ennakoivien tiedustelujen perusteella minimissään viiden (5) vuoden vuokrasopimusta on syytä tarjota, jotta investoinnilla on mahdollisuus maksaa itsensä takaisin. Kaavallisesti Thurmaninpuiston hiekkakenttä on puistoaluetta, joten padelkenttien sijoittaminen kyseiselle alueelle kuuluu tässä asiassa yhdyskuntavaliokunnan toimivaltaan ja näin ollen myös asian jatkovalmistelu kuuluu kyseiselle toimialalle.

Maankäyttö

Kyseessä olevasta hiekkakentästä osa on osoitettu voimassa olevassa asemakaavassa, Ak 211 (KV 21.9.2015), suojaviheralueeksi (EV) ja osa voimassa olevassa asemakaavassa, Ak 126 (KV 29.1.1993), puistoksi (VP). Toiminnallisesti paikalla sijaitsee vajakäytöllä oleva hiekkakenttä. Maankäyttöyksikkö on alustavasti suunnitellut kahden padelkentän sijoittumisen alueelle **liitteen 1** mukaisesti. Kenttien sijoittelu tarkentuu hankkeen suunnittelun edetessä yhteistyössä valitun toimijan kanssa. Kenttien alustavasta sijoittamisesta on käyty keskustelua ja tehty maastokatselmuksia liikuntatoimen ja kuntatekniikan kanssa. Sijoittelussa on huomioitu ympäröivän alueen kunnossapitotöiden mahdollistaminen, etäisyydet olevista valaisimista ja puista, olevien kulkuyhteyksien säilyminen alueella sekä tulevan rantaradan baanalinjaus. Kenttien alustavat sijainnit on tarkoitus käsitellä kaupunkikuvatoimikunnassa ennen hankkeeseen liittyvää ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyä.

Toimintamalli

Alue esitetään vuokrattavaksi ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyllä. Alue (noin 500 m²) luovutetaan vuokraamalla, jota varten laaditaan vuokrasopimus. Ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyn lähtötietoihin liitetään vuokrasopimusluonnos (**liite 2**). Vuokra-aika on maksimissaan viisi (5) vuotta. Ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyyn osallistutaan kirjallisella hakemuksella. Hakemusten perusteella maankäyttöpäällikkö ja liikuntapäällikkö yhteistyössä valitsevat neuvottelukumppanit, käyvät tarvittavat neuvottelut ja pyytävät mahdollisia lisäselvityksiä ja -ehdotuksia. Neuvottelujen ja mahdollisten lisäselvitysten jälkeen valmistellaan yhdyskuntavaliokuntaan päätös alueen vuokraajasta. Alueen vuokraaja valtuutetaan hakemaan kustannuksellaan toimenpidelupa ja muita mahdollisia rakentamisen edellyttämiä lupia ennen kuin vuokrasopimus allekirjoitetaan. Vuokraoikeuden saajalla tai tämän valtuuttamalla on oikeus tehdä alueella hankkeen edellyttämiä maaperä- ym. tutkimuksia jo ennen vuokrasopimuksen allekirjoittamista. Vuokralainen on velvollinen huolehtimaan siitä, että sillä on kaikki toiminnassaan tarvittavat viranomaisluvut ja että se noudattaa toimintaansa liittyviä lainsäädännön ja viranomaisten mahdollisesti asettamia vaatimuksia ja määräyksiä. Kaupunki ei vastaa hakuun osallistuneelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista, haitoista tai kustannuksista, mikäli kaupunki päättää olla vuokraamatta aluetta kenellekään hakijalle tai jos vuokrauspäätös ei saa lainvoimaa tai sen myöntäminen pitkittyy. Mikäli kohteen rakentaminen viivästyy tai peruuntuu, kaupunki ei vastaa miltään osin hakijalle aiheutuneista kustannuksista. Vuokralaisella, joka on täyttänyt sopimuksen mukaiset velvoitteensa, on etuoikeus vuokra-ajan päättyessä saada vuokra-alue uudelleen vuokralle, mikäli se luovutetaan uudelleen vuokralle samanlaiseen tarkoitukseen, tällöin päätettävillä ehdoilla.

Ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyssä kaupunki esittää alueelle minimivuokrahinnan. Kauniaisissa ei ole tällä hetkellä vuokralla vastaavia maa-alueita vastaavanlaisen toimintaan. Espoossa toteutettiin vastaavanlainen ulkopadeltien toimintaan liittyvä ilmoittautumis- ja neuvottelumenettely vuosien 2021 ja 2022 aikana. Espoossa padelulokentän vuosivuokrahinta neliöltä vaihtelee maaperästä riippuen kahdeksan ja kymmenen euron välillä.

Koska esitetty alue on tasainen hiekkakenttä ja siten hyvinkin valmis kyseiseen toimintaan, esitetään vuosittaiseksi minimivuokrahinnaksi 10 €/neliö/vuosi. Yhden padelkentän pinta-ala on 200 m². Vuokrattava alue tulee olemaan noin 500 m², jolloin vuosivuokraksi muodostuisi noin 5000 €.

Valintaperusteet:

Padelkenttien vuokraoikeuden haku on avoin kaikille. Hakuun voi osallistua yksittäinen toimija tai useamman toimijan yhteenliittymä. Valinta perustuu kokonaisuutensa kaupungin ja toiminnan kannalta parhaan mahdollisen tuloksen saamiseksi. Valintaperusteita ovat mm. esitetty vuokrahinta, kokemus vastaavanlaisen hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta, sopivuus alueen muiden toimintojen ja ympäristön kanssa sekä muut mahdolliset tarjoajan esittämät tekijät. Valittavalla toimijalla tulee olla todistetut taloudelliset resurssit suunnitteleman hankkeen toteuttamiseen.

Menettelyn alustava aikataulu:

Yhdyskuntavaliokunta

§ 73

23.08.2022

- YLKV 23.8.2022: hyväksyntä padeltoiminnan sijoittamiseen Thurmaninpuiston hiekkakentälle, toimintamalli, maanvuokrasopimusluonnos, maanvuokrahinta (minimi), ehdot vuokraamiselle
- Kaupunkikuvatoimikunta 1.9.2022, maastoon merkintä alueesta
- Julkinen haku, lokakuu (3-4 vkoa) 2022
- Neuvottelut, marras-joulukuu 2022
- Päätös toimijasta (YLKV) ja valtuutus tarvittavien lupien hakemiseen, tammikuu 2023
- Kaupunkikuvatoimikunta, kenttien tarkemmat sijoittelut sekä havainnekuvat, helmikuu 2023
- Toimenpideluvan hakeminen ja kuulutukset, helmikuu-maaliskuu 2023
- Vuokrasopimuksen allekirjoitus, maaliskuu 2023
- Rakentaminen yms. työt ja käyttöönotto, huhtikuu-toukokuu ->, 2023

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta päättää hyväksyä padeltoiminnan sijoittamisen Thurmaninpuiston hiekkakentälle luonnospiirustuksen mukaisesti, esitetyn toimintamallin sekä vuokrasopimusluonnoksen osaksi ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyä seuraavin pääkohdin:

- vuosittainen minimivuokra on 10 €/neliö/vuosi
- vuokra-aika on maksimissaan 5 vuotta
- ennen toteutuksen ja toiminnan aloittamista tulee toimijan hakea hankkeelle kaupunkikuvatoimikunnan puoltava lausunto sekä toimenpidelupa ja muut tarvittavat luvat

Lisäksi yhdyskuntavaliokunta valtuuttaa maankäyttöpäällikön neuvottelemaan valittavan toimijan kanssa sopimuksen muista ehdoista.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Liite 1 Alusta sijainti kahdelle ulkopadel –kentälle
Liite 2 Maanvuokrasopimusluonnos

Oheismateriaali:

Jakelu:

Liikuntapäällikkö
Johtava rakennustarkastaja

Yhdyskuntavaliokunta

§ 74

23.08.2022

Tarkastusvaliokunnan arviointikertomus vuodelta 2021

YLKV 23.08.2022 § 74

400/00.03.00/2022

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin tulokset esitetään arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastusvaliokunta on käsitellyt vuoden 2021 arviointikertomusluonnosta kokouksissaan 21.4., 5.5., 12.5. sekä 17.5.2022. Tarkastusvaliokunta on 25.5.2022 § 38 hyväksynyt ja allekirjoittanut tarkastusvaliokunnan arviointikertomuksen vuodelta 2021 ja päättänyt saattaa sen kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Yksi jäsen jätti asiaan eriävän mielipiteen. KV päätti kokouksessaan 20.6.2022 § 25 merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2021.

Tarkastusvaliokunnan hyväksymä arviointikertomus on **liitteenä** ja avautuu myös seuraavasta linkistä:

[202248-4-17959.PDF \(oncloudos.com\)](https://oncloudos.com/202248-4-17959.PDF)

Tarkastusvaliokunta toteutti vuoden 2021 arvioinnin valtuustokaudelle 2021–2025 laatimansa arviointisuunnitelman ja vuoden 2021 arvioinnin työohjelman mukaisesti. Arvioinnin painopistealueena vuonna 2021 oli yhdyskuntatoimi.

Tarkastusvaliokunnan arviointityö perustui kaupungin tilinpäätökseen 2021 sekä talousarvioon 2021 ja taloussuunnitelmaan 2021–2023. Lisäksi tarkastusvaliokunta perehtyi kaupunginhallituksen ja valiokuntien pöytäkirjoihin sekä muihin selvityksiin. Tarkastusvaliokunta kuuli kaupungin viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Seuraavassa käsitellään arviointikertomuksen huomioita yhdyskuntatoimen osalta.

Strategisten tavoitteiden vuositöimenpiteiden toteutuminen vuonna 2021

Strateginen tavoite 2.5. Kaupungintalon alueen kaavamuutosprosessi saadaan päätökseen valtuustokauden aikana.

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

Kaavamuutosehdotuksen päätöksenteko on kesken. Tilaohjelma on laadittu.

Kommentti Kaavamuutosehdotus on laadittu ja saatettu päätöksentekoon, mutta palautettu valmisteluun. Yksimielisen ratkaisun aikaan saamiseen ei ole löytynyt edellytyksiä, ja hanke on siirtynyt uudelle valtuustokaudelle ja sisällytetty kaupungin strategiassa kaupunkisuunnittelun

kärkihankkeisiin. Ennen varsinaisen kaavaprosessin jatkamista on syytä selvittää periaatteet, joiden pohjalta kaavoitusta jatketaan.

Strateginen tavoite 3.1. Kaupunkirakennetta kehitetään maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaisesti Kauniaisten identiteettiä vahvistaen.

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

Toimenpiteiden toteutumista on vaikea arvioida ilman selkeitä tavoitemittareita. Suojelukaavoja oli käsittelyssä 3 kpl ja asuinkerrostalojen kaavahankkeita kävelyetäisyydellä asema-alueelta oli vireillä 4 kpl.

Uudisrakennushankkeissa rakennusluvan yhteydessä on varmistettu istutettavan tontinosan säilyminen katukuvassa vihreänä.

Kommentti: Kaupunkisuunnittelulle ja asemakaavamuutosten käynnistämiseksi ei itsessään ole tarkoituksenmukaista asettaa tavoitemittareita. Sen sijaan kaavoituksen tuloksia mitataan esim. asuntotuotannon määrien tai asukasluvun kehityksen kautta. Kaavamuutoksia käynnistetään tarpeiden pohjalta, strategian sekä maankäytön ja asumisen kehityskuvan kaupunkirakenteellisten periaatteiden mukaisesti. Kehityskuvan mukaisesti volyymiltaan voimakkaampi rakentaminen tulee keskittää ensisijaisesti Kauniaisten aseman vaikutuspiiriin (<600 m) sekä Koivuhovin aseman välittömään läheisyyteen. Lisäksi pää- ja kokoojakatujen varsille tulee mahdollistaa suurmaisemaan soveltuvaa rakentamista. Kaavojen sisällölliset vaatimukset määrittyvät kaavaprosessin aikana ja sisältövaatimuksia ohjaa lainsäädäntö sekä viranomaisyhteistyö kuten kaavasta saadut lausunnot ja kaavaprosessin aikana pidetyt viranomaisneuvottelut ja muu palaute.

Strateginen tavoite 3.2. Kauniainen edistää kestävästä kehitystä.

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

Hiilineutraaligrani.fi.-sivut on avattu ja seurantatyökalu on valmisteilla.

Kestävien liikkumismuotojen kulkumuoto-osuudet eivät ole kasvaneet, osittain koronaepidemian aiheuttamasta etätyöstä johtuen.

Pyöräilyä on edistetty olosuhteita parantamalla, (pyöräpysäköintipaikkoja lisätty, Baanan suunnittelu käynnistetty).

Kommentti: Todettakoon, että kaupungin strategiassa hiilineutraaliuden saavuttamista on kiristetty siten, että uudeksi tavoitteeksi on asetettu vuosi 2030. Toimialat kokoavat vuosittain KH:lle tiedoksi päästövähennysohjelmat, joihin viedään konkreettisia tehtäviä ja toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Liikenteen päästövähennyksiin kokonaisuutena tulee jatkossa kiinnittää enemmän huomiota esim. kehittämällä pyöräilyolosuhteita kilpailukykyisiksi henkilöautoliikenteelle, tehostamalla autopaikkojen ja julkisen liikenteen käyttöä jne. Tiekartan uuden valtuustokauden jakso sisältää paljon toimenpiteitä tähän liittyen. Päästövähennystoimenpiteiden toteutumisista raportoidaan osana kaupungin talousarvioseurantaa osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Valmisteltavana on seurantatyökalu, jonka avulla pystytään määrittelemään toimenpiteiden vaikutukset ja samalla kohdentamaan toimenpiteet suurimman vaikuttavuuden mukaisesti.

Strateginen tavoite 3.3. Seudulliset MAL-asuntotuotantotavoitteet toteutetaan

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

Tavoite (keskimäärin 80 asuntoa/vuosi) ylittyi, valmistuneita asuntoja oli 121 kpl.

Kommentti: MAL-asuntotuotantotavoitteiden seurannassa ei ole mielekäästä tarkastella yksittäisiä vuosia, sillä etenkin Kauniaisissa valmistuneiden asuntojen määrät vaihtelevat merkittävästi eri vuosina. Tästä syystä tavoitteessakin puhutaan keskimääräisestä asuntotuotannosta vuosittain. Mittaristossa on mukana asukasluvun kehitys vuositasolla 5 vuoden keskiarvon mukaan. Vastaavasti laskettuna 5 viimeisimmän vuoden (2017-2021) asuntotuotannon vuotuinen keskiarvo Kauniaisissa on 137 asuntoa/v. Asuntotuotantoennusteen mukaisesti seuraavien 5-vuotisjaksojen aikana keskiarvo tulee laskemaan, sillä vuosille 2022-2024 ei ole odotettavissa lainkaan kerrostalotuotantoa, ainoastaan pientaloasuntoja mahdollisesti n. 10-15 kpl vuosittain.

Strateginen tavoite 5.4 Kiinteistöt ja kalusto kunnossa ja käytössä

Tarkastusvaliokunnan arviointi:

Pääosin toteutuneet – lukuun ottamatta tilat paremmin käytössä-mittaria, koska tilat ovat olleet rajoitetussa käytössä.

Kommentti: Tavoite kaupungin tilojen käytön lisäämisestä ja kiinteistöjen käyttöasteen seurannasta on mukana myös uudessa strategiassa.

Muu yhdyskuntatoimen toiminnan arviointi

Ote arviointikertomuksesta:

Yhdyskuntavaliokunnassa on 8.3.2022 käsitelty vuoden 2021 sisäistä valvontaa.

Tarkastusvaliokunta muistuttaa, että hallintosäännön mukaan kaikkien toimialojen valiokunnat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat säännöllisesti kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kommentti: Yhdyskuntatoimen toimialan sisäisen valvonnan ja toiminnan oikeellisuuden raportointi on koottu yhteen asiakirjaan, joka on viety yhdyskuntavaliokunnan käsiteltäväksi. Yhdyskuntavaliokunnan alainen toimialan hallinto vastaa kokonaisuudessaan toimialan asianmukaisen toiminnan ja ohjeiden noudattamisen seurannasta. Mikäli tarkastusvaliokunnan muistutuksella viitataan siihen, että vastaava raportti tulisi toimittaa myös rakennusvaliokunnalle, voidaan niin jatkossa tehdä. Rakennusvaliokunta luonnollisesti on käsitellyt vuosittain oman vastuualueensa talouden ja toiminnan suunnitelmat ja niiden seurannan.

Ote arviointikertomuksesta:

Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimukseen 2020– 2031 sisältyvän Espoon kaupunkiradan toteuttamissopimus allekirjoitettiin 24.1.2021 ja hankkeen suunnittelu käynnistyi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Kauniaisten osallistumisen hankkeeseen kokouksessaan 23.11.2020 sillä edellytyksellä, että Kauniaisten ei tarvitse osallistua hankkeen rahoitukseen osuutensa kattohinnan 27,5 milj. euroa ylittäviltä osin, mikäli hankkeen kustannustaso nousisi arvioidusta.

Tarkastusvaliokunta esittää kustannusten tarkkaa seurantaa.

Kommentti: Kustannusten seuranta on oleellinen osa Väyläviraston raportointia hankkeen ohjausryhmälle, jossa ovat mukana myös Kauniaisten ja Espoon kaupunkien edustajat. Seurannassa ei ainoastaan tarkastella jo toteutuneita kustannuksia, vaan myös suunnitelmien edetessä ennakoidaan kustannusten sitoutumista ja ylläpidetään valmiin hankkeen kustannusennustetta. Hanke muodostuu kuitenkin usean vuoden aikana useista erikseen kilpailutettavista osista, joten kustannusten ennakointi on varsin haasteellista. Samanaikaisesti joudutaan varautumaan tilanteeseen, jossa kustannusarvion uhatessa ylittyä hankkeen sisältöä supistetaan käytettävissä olevan määrärahan mukaiseksi. Hankkeen ensisijainen tavoite on kaupunkiradan junaliikenteen varmistaminen.

Ote arviointikertomuksesta:

Kaupungintalokorttelin kaavamuutos ei edennyt vuoden 2021 aikana.

Tarkastusvaliokunta toivoo kaikkien osapuolien rakentavaa ja prosessia eteenpäin vievää keskustelua. Hallinnon ja poliittisten päättäjien tulee arvioida, miksi hanke ei edennyt.

Kommentti: Kaavamuutoshankkeet ovat aina poliittisen päätöksenteon ja usein kompromissien lopputulos. Edellytykset hankkeen jatkamiseksi selvitetään.

Ote arviointikertomuksesta:

Ympäristötoimi koordinoi strategisten tavoitteiden toteutumista: 60 prosentin kasvihuonekaasujen päästövähennys vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä ja hiilineutraali Kauniainen vuonna 2035. Yhdyskuntavaliokunnan kokouksessa 19.1.2021 yhdyskuntatoimi esitteli alustavan päästövähennysohjelman vuodelle 2021. Toteutunut muun muassa: www.hiilineutraaligrani.fi sivut avattu, Kauniaisten liikennebarometri tehty, kestävien liikkumismuotojen kulkumuoto-osuudet eivät ole kasvaneet. Energiankulutus vuonna 2021 ei vähentynyt, kiinteistöjen kokonaisenergian kulutus nousi 6,1 % verrattuna vuoden 2020 tammi-elokuuhun. Kulutusta nosti kylmän alkutalven suurempi lämmitystarve sekä koronasuositusten mukainen tehostettu ilmanvaihto julkisissa tiloissa.

Tarkastusvaliokunta toivoo hiilineutraaliustavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen seurantaa ja selkeää raportointia ja että kokonaisvastuu raportoinnista olisi selkeästi määritelty.

Tarkastusvaliokunta esittää, että ympäristötoimi selvittää mahdollisuutta tarjota kaupunkilaisille energianeuvontaa varsinkin vaihdettaessa ympäristöystävälliseen lämmitysmuotoon.

Kommentti: Kokonaisvastuu hiilineutraaliuden saavuttamisen etenemisen seurannasta ja tavoitteen koordinoinnista kuuluu ympäristötoimelle. Kaikki toimialat osaltaan kokoavat vuosittain KH:lle tiedoksi päästövähennysohjelmat, joihin viedään konkreettisia tehtäviä ja toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Todettakoon, että kaupungin strategiassa hiilineutraaliuden saavuttamista on kiristetty siten, että uudeksi tavoitteeksi on asetettu vuosi 2030. Päästövähennystoimenpiteiden toteutumisista raportoidaan osana kaupungin talousarvioseurantaa osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Ympäristötoimessa valmisteltavana on seurantatyökalu, jonka avulla pystytään määrittelemään toimenpiteiden vaikutukset ja samalla kohdentamaan toimenpiteet suurimman vaikuttavuuden mukaisesti. Samalla raportointi saadaan nykyistä selkeämmäksi.

Kaupunkilaisten kulutustottumuksilla ja etenkin energiankulutuksella on merkittävä vaikutus laajempaan päästövähennysten hillintään kuin mitä kaupungin hiilineutraalius pitää käsitteenä sisällään. Kaupungin virallisesta hiilineutraalisuustavoitteesta noin 10 % liittyy suoraan kaupungin toimintaan ja loput epäsuorasti asukkaiden toimintaan, käytännössä asumiseen ja liikkumiseen. Alueellisen hiilineutraalisuuden lisäksi kaupunkilaiset vaikuttavat kulutuksen ja elämäntapojensa kautta päästöihin, jotka syntyvät kaupungin rajojen ulkopuolella.

Energianeuvontaa on saatavilla useista eri lähteistä, mutta myös ympäristötoimi ohjaa kuntalaisia kestävään kulutuskäyttäytymiseen, samoin rakennusvalvonta rakennushankkeiden yhteydessä. Ympäristötoimi harkitsee myös jatkossa kaupungin taloyhtiöille suunnattavaa taloyhtiöklubitoimintaa, jonka kautta energianeuvontaa voisi jakaa kustannustehokkaasti.

Ote arviointikertomuksesta:

Tilakeskuksen toiminta on ollut tuloksellista raskaasta investointiohjelmasta huolimatta. Tilakeskuksen toimintatapaa on kehitetty ja yhä enemmän tehtäviä hoidetaan omana toimintana kustannustehokkaasti ja tuloksellisesti, esim. kiinteistöhuollon ylläpito-, korjaus- ja sähkötöitä. Kiinteistöjen reaaliaikainen energiamittausjärjestelmä maksoi itsensä takaisin jo ensimmäisenä käyttövuonna. Vuosittainen määräraha on osoitettu rakennusten kokonaistaloudellisen ja pitkäjänteisen yllä- ja kunnossapidon edellyttämiin toimenpiteisiin. Toimenpiteitä ovat olleet mm. energiatehokkuusohjelman edistäminen, sisäilmaongelmien vaatimat korjaustoimenpiteet, ennalta-arvaamattomat korjaukset (esim. vesivahingot), ulkovalaistusten ja piha-alueiden kunnostukset. Rakennusten valvontaa helpottaa käyttöön otettu e-valvomotoiminta. Led-valoprojekti katuvalaistuksen osalta jatkui. Toteutetuilla toimenpiteillä on ollut suotuisia vaikutuksia. Resurssit eivät riittäneet kaikkien kuntoarvioissa havaittujen puutteiden ja ennalta-arvaamattomien töiden teettämiseen. Töitä on jouduttu priorisoimaan ja osa siirtämään myöhemmin tehtäväksi.

Tarkastusvaliokunta toivoo, että kaupungin kiinteistöille luodaan konkreettinen toimenpideohjelma.

Kommentti: Kaupungin kiinteistöjä ylläpidetään säännöllisen kuntoarvioinnin sekä kiinteistöjen käyttäjiltä vastaanotettujen ehdotusten pohjalta. Jokaiselle kiinteistölle on luotu toimenpideohjelma, jota rahoitetaan vuosittain tarvittavan määrärahan suuruuden mukaisesti joko käyttötalouden tai investointiohjelman kautta. Pienemmät huoltotoimenpiteet sisällytetään kiinteistöjen vuosikorjauksiin ja suuremmat rakennusten elinkaarta jatkavien toimenpiteiden investointimäärärahoihin. Lisäksi kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamiseen on luotu 10 vuoden pituinen oma toimenpideohjelma. Osa näistä toimenpiteistä sisällytetään kiinteistöjen mahdollisiin suurempiin investointihankkeisiin. Kaikkien toimenpiteiden toteutumista seurataan seurantataulukoiden ja sähköisen huoltokirjan avulla. Kiinteistöjen ilmanvaihtokanavien puhdistukset ohjelmoidaan ja niitä seurataan oman taulukon avulla.

Todettakoon vielä, että led-katuvalaistuksen uusimisen hankkeen toteutuksesta vastasi kuntatekniikan tulosalue.

Ote arviointikertomuksesta:

Rakennusvalvonnan palvelujen taksat ovat olleet neljän vuoden ajan ennallaan ilman tarkempia perusteluja. Kaupungin taksat on arvioitava säännönmukaisesti. Rakennusvalvonnan toimintakate on viime vuosina heikentynyt kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 74

23.08.2022

Kuntaliiton suosituksen mukaan toiminnan tuottojen tulisi kattaa toimintakulut. Millä toimenpiteillä Kauniaisten rakennusvalvonta pääsee tähän tavoitteeseen?

Kommentti: Rakennusvaliokunta on käsitellyt taksan rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontatehtävistä sekä muista rakentamiseen liittyvistä viranomaistehtävistä kokouksessaan 22.2.2022. KV on hyväksynyt esityksen kokouksessaan 21.3.2022 ja uusi taksa on astunut voimaan 1.7.2022. Rakennusvalvontataksan korotuksella pyritään turvaamaan rakennusvalvonnan taloudelliset toimintaedellytykset. Valtaosa toiminnan tuloista kertyy rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontatehtäviä sekä muita viranomaismaksuja koskevan taksan maksuista. Rakennusvalvontataksa on tarkistettu mahdollisuuksien mukaan vastaamaan muiden pääkaupunkiseudun rakennusvalvontojen takkaa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta hyväksyy selvityksen tarkastusvaliokunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessaan esiin nostamista havainnoista yhdyskuntatoimen toimialan osalta ja lähettää sen edelleen KH:lle, joka kokoaa koko kaupungin lausunnon.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Tarkastusvaliokunnan arviointikertomus vuodelta 2021

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 75

23.08.2022

Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 - 2025

YLV 23.08.2022 § 75

462/00.04.01.02/2022

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikan projekti-insinööri Anna Ahtila, puh. 050 544 6427
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. HSL -kuntayhtymän hallitus on kokouksessaan 14.6.2022 päättänyt pyytää taloussuunnitelmaehdotuksesta 2023 - 2025 jäsenkuntien lausunnot 31.8.2022 mennessä. Lausunnon toimittamiseen on pyydetty ja saatu lisäaikaa 6.9.2022 saakka Kauniaisten päätöksentekuelinten kokoontumisaikatauluista johtuen.

Perussopimuksen mukaista lausuntoa pyydetään:

- Toimintasuunnitelmasta
 - Keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet toiminta-taloussuunnitelmakaudella (TTS-kausi) suhteessa strategiaan
 - Liikenteen palvelutason arviointi ja markkinaymmärryksen perusteella suunniteltavat muutokset tarjontaan ja palvelutasoon
- Taloussuunnitelmasta
 - Lipputulotavoitteet TTS-kaudella
 - Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin
 - Kuntakohtaisen ali/ylijäämän käyttö TTS-kaudella
- Hinnoittelun kehittämisestä
 - Näkemys tehdystä selvityksestä ja eri hinnoittelumallivaihtoehdoista

Lausuntopyyntö ja alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2025 ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Lausuntopyyntöön liittyvä aineisto on myös julkaistu internet-osoitteessa:

<https://www.hsl.fi/paatoksenteke> → Esityslistat ja pöytäkirjat/Hallitus 14.6.2022

Strategiasuunnitelma ja strategiset tavoitteet

HSL:n uusi strategia 2022-2025 – Asiakkuuksista kestävään kasvuun on hyväksytty tammikuun 2022 yhtymäkokouksessa. HSL:n visiona on olla vuonna 2030 kestävä liikunnan johtava toimija, mahdollistaja ja kumppani. HSL mahdollistaa sujuvan liikunnan koko seudulla ja toimii alustana innovaatioille ja kehittämiselle. Vahva

yhteistyö on onnistumisen ja seudun elinvoimaisuuden edellytys. HSL rakentaa lisäarvoa tuottavia kumppanuussuhteita saumattoman liikenteen mahdollistamiseksi.

Arvot tukevat jokapäiväistä työtä ja ne ohjaavat valintoja strategian suuntaisesti eteenpäin. Uuden strategian mukaiset arvot ovat:

- 1) HSL on luottamuksen arvoinen, luvatut lupaukset pidetään ja toiminta on vastuullista niin taloudellisesti, ekologisesti kuin sosiaalisesti.
- 2) HSL uudistaa ja uudistuu rohkeasti, asiakastarpeita kuunnellen ja kokeillen rohkeasti vaihtoehtoisia toimintatapoja.
- 3) HSL onnistuu yhdessä. HSL on sitoutunut yhteisiin tavoitteisiin ja vastaa niiden saavuttamisesta yhdessä ja yksilöinä - kuuntelemalla, kommunikoimalla ja jakamalla yhteistä tietoa aktiivisesti.

Keskeiset uuden TTS-kauden toiminnan strategiset tavoitteet ovat:

- Kohti päästötöntä joukkoliikennettä
- Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa
- Kustannustehokas joukkoliikenne
- Tasapainoinen talous

Tiivistelmä keskeisistä TTS-suunnitelman lähtökohdista

HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelu vallitsevassa maailmanpoliittisessa tilanteessa on vaikeaa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja lännen asettamien talouspakotteiden vaikutus Suomen talouskehitykseen ja maailmantalouteen on merkittävä epävarmuustekijä. Monien valmiiksi kalliiden raaka-aineiden hinnat ovat nousussa, mikä heijastuu laajasti yritysten kustannuksiin ja yhä enemmän myös kuluttajahintoihin. Suomessa inflaation kiihtyminen on toistaiseksi perustunut pitkälti energiaan eli ennen kaikkea bensiinin ja sähkön hintojen nousuun. HSL:n talouteen vaikuttavat erityisesti bussiliikenteen käyttämän dieselin hinnannousu sekä korkea sähkön hinta.

Koronakriisin osalta on näkyvässä tilanteen helpottuminen, mutta matkustajamäärät ja lipputulot ovat vasta hitaasti palautumassa koronan aiheuttaman romahduksen jälkeen. Lähitulevaisuudessa on syytä ottaa huomioon erityisesti seudun muuttoliikkeen suuntautuminen toisin kuin ennen pandemiaa sekä Helsingin seudun kilpailukyvyn ylläpitäminen.

HSL:ssä on valmisteltu kevään aikana tuottavuusohjelmaa, joka valmistuu syksyllä 2022. Tuottavuusohjelmassa keskitytään tarkastelemaan ja selvittämään toimenpiteitä, joilla pystytään tasapainottamaan taloutta ja saavuttamaan strategiakaudella haluttu tasapaino kuntaosuuksien keskimääräisen tason ja muun tulorahoituksen välillä. Tuottavuusohjelman tavoitteena on tunnistaa keinoja, joilla tuottavuutta parannetaan pidemmällä tähtäimellä, pysyviä, rakenteellisia uudistuksia toteuttamalla. Tuottavuuden kehittämisen ei haeta automaattisesti kustannusten karsimista tai palvelutason heikennyksiä. Tuottavuutta voidaan parantaa myös panostuksilla tärkeiksi havaittuihin hankkeisiin tai kohteisiin sekä priorisoinnin kautta.

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu skenaarioon, jossa matkustajamäärät ovat vuonna 2023 -13 % vuoden 2019 tasosta. Vuonna 2024 matkustajamäärät ovat -11 % vuoden 2019 tasosta ja vuonna 2025 jäädään vielä -9 % vuoden 2019 tasosta.

HSL on lausuntopyyntöaineistossaan tiedottanut, että TTS-kaudelle asetettu lipputulotavoite edellyttää lippujen hintoihin tehtäviä korotuksia sekä alennusryhmien ja vapaan matkustusosoikeuden tarkastelua jo vuonna 2023. Pidemmällä tähtäimellä uuden hinnoittelumallin yhtenä tavoitteena on löytää strategian lipputulotavoitetta tukeva, parhaiten kestäviä kulkumuotoja edistävä ja samalla asiakkaille suotuisa hinnoittelumalli. Muita uusia tulolähteitä etsitään esimerkiksi mainostuloista, mutta merkittäviä tuloksia saadaan vasta TTS-kauden lopulla.

TTS-kauden näkyvin uudistus on vuoden 2023 aikana kokonaisuudessaan käyttöön otettava lippujen tilipohjainen taustajärjestelmä. Tilipohjaiseen järjestelmään siirtyminen mahdollistaa lipputuotteistuksen merkittävän uudistamisen, kun lippu siirtyy fyysiseltä HSL-kortilta taustajärjestelmään. Tilipohjaisen järjestelmän käyttöönoton myötä asiakas- ja liiketoimintalähtöisten lipputuotteiden ja hinnoitteluratkaisujen kehittäminen tulee olemaan nykyistä huomattavasti nopeampaa, tehokkaampaa ja ketterämpää. Asiakastarpeiden ja erityisesti liikkumisen tarpeiden muutosten seuraaminen tapahtuu systemaattisella seurannalla.

Suuria lähivuosien hankkeita ovat muun muassa Espoon kaupunkirata, bussien runkoverkon laajentaminen, metron jatkaminen Kivenlahteen asti, Kruunusiltojen raitiotie sekä Raide-Jokeri Helsingistä Espooseen.

Bussiliikenteen suunnitelmakauden hankkeista ja työmaista johtuvat muutokset käsittävät uusia linjavarauksia ja vuorojen lisäyksiä, jotka ovat vaikutuksiltaan vähäiset Kauniaisten kannalta. Espoon kaupunkiradan rakennustöistä johtuvat junaliikenteen liikennöintikatkokset ja niiden korvaaminen bussiliikenteellä tulee näkymään Kauniaisissa TTS-kauden aikana.

HSL-alueen laajeneminen on myöhentynyt vuodesta 2022 vuoteen 2024, Järvenpään kaupungin liittyessä mahdollisesti Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän jäseneksi. Alustava TTS-suunnitelma ei sisällä mahdollisten uusien jäsenkuntien liittymisten kustannuksia.

Osana lipputilihanketta HSL on tutkinut vaihtoehtoisia tapoja hinnoitella joukkoliikenteen käyttöä. Tavoitteena on ollut selvittää, löytyykö nykyistä vyöhykemallia parempi ratkaisu, joka voitaisiin ottaa käyttöön viimeistään vuoden 2024 alussa. Vaikutusten arviointiin päätettiin ottaa nykyisiin vyöhykerajoihin perustustuvat kolme erilaista mallivariaatiota sekä tasahinnoittelu. Näihin päädyttiin käyttöönoton aikaikkuna, saatavilla olevat teknologiset ratkaisut, liiketoimintapotentiaali, HSL:n liikenneinfrastruktuuri, nykyiset lippu- ja matkustuskäytännöt sekä asiakaskokemus huomioiden. Jatkotarkasteluissa tavoitteena on ollut löytää vuoden 2024 lipputulotavoite huomioiden parhaiten kestäviä kulkumuotoja edistävä ja samalla asiakkaille suotuisa hinnoittelumalli.

HSL:n lausuntopyyntöaineiston mukaan parhaiten kestäviä kulkumuotoja tukevaksi ja HSL:n strategisia tavoitteita edistäväksi malliksi osoittautui tasahinnoittelu. Tutkimus perustui sekä laajaan asiakasosallistamiseen että liikennemallitarkasteluihin.

Tasahinnoittelu edistäisi parhaiten kestäviä kulkumuotoja ja vähentäisi eniten autokilometrejä ja päästöjä seudulla. Tasahinnoittelu helpottaisi ja yksinkertaistaisi lipunostoa merkittävästi verrattuna nykyiseen vyöhykemalliin, kun lipun ostamisen yhteydessä ei tarvitsisi valita matkustusvyöhykettä. Tasahinnoittelu tarjoaisi myös parhaat edellytykset tulevaan palvelukehitykseen, esim. aikaperusteiseen hinnoitteluun.

Muissa tutkituissa malleissa selvitettiin eri vyöhykerajojen yhdistämistä, esim. rajan poistamista B:n ja C:n väliltä tai C:n ja D:n väliltä. Lisäksi tutkittiin nykyisten vyöhykkeiden säilyttämistä, mutta pitkien matkojen hintatasojen merkittävää alentamista suhteessa kahden vyöhykkeen matkoihin. Tulosten perusteella kestävien matkojen kulkumuotojen edistäminen onnistuu hintasuhteita muuttamalla myös ilman, että asiakkaiden täytyy opetella uudenlainen vyöhykemalli. Kuitenkaan tasahinnoittelun yksinkertaisuutta ja sen helppoudesta koituvia hyötyjä ei nykymallilla tai sen eri variaatioilla saavuteta kuluttajamarkkinoilla eikä yritysmarkkinoilla. Nykymalli uusilla hintasuhteilla vähentäisi subvention tarvetta Helsingissä ja lisäisi sitä kehyskunnissa, mutta hintatasoja säätämällä subvention kasvua voidaan maltillistaa kehyskunnissa.

Toimintatulot ja kuntaosuudet

HSL:n toimintatulot koostuvat pääosin kuntaosuuksista ja lipputuloista. Muita tuloja ovat mm. valtionavustukset ja tuet sekä tarkastusmaksut. HSL:n toimintatulot vuonna 2023 ovat lausuntopyyntöaineistossa yhteensä 860,6 milj. euroa. Kasvu kuluvan vuoden ennusteeseen verrattuna on 86,7 milj. euroa (11,2 %). Toimintatulojen arvioidaan olevan 888,6 milj. euroa vuonna 2024 ja 889,5 milj. euroa vuonna 2025.

Menot, joita ei voida kattaa lipputuloilla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuuslaskelmat taloussuunnitelmakaudelle 2023-2025 on esitetty **oheismateriaalissa**.

Vuonna 2023 arvioidaan kertyvän lipputuloja yhteensä 375,1 milj. euroa. Vuoden 2023 lipputulotavoite on kunnianhimoinen ja se on vain 2,1 % alle vuoden 2019 toteuman. Lipputulot muodostavat 43,6 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2023. Lipputulojen arvioidaan olevan 390,0 milj. euroa vuonna 2024 ja 395,0 milj. euroa vuonna 2025.

Kuntaosuudet vuonna 2023 ovat yhteensä 464,2 milj. euroa (Kauniainen 1,632 milj. euroa), jolloin kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 54,7 % kuntayhtymän kustannuksista. Kuntaosuudet vuodelle 2024 ovat yhteensä 480,2 milj. euroa TTS-taulukossa (tekstiosuudessa 476,3 milj. euroa). Vuodelle 2025 kuntaosuudet ovat 476,1 milj. euroa TTS-taulukossa (tekstiosuudessa 472,2 milj. euroa). Kauniaisten kuntaosuus vuosina 2024 ja 2025 on 1,8 milj. euroa.

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 11,9 milj. euroa vuosina 2023-2025. MAL-sopimuksissa sidottua ilmastoperusteista tukea on arvioitu saatavan 3,5 milj. euroa vuosina 2022-2024. Tuet on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa.

Tarkastusmaksu on ollut 80 euroa vuodesta 2007 lähtien. TTS-suunnitelmassa vuonna 2023 tarkastusmaksuun tullaan esittämään korotusta. Tarkastusmaksutuottoja

Yhdyskuntavaliokunta

§ 75

23.08.2022

arvioidaan kertyvän 4,0 milj. euroa vuosina 2023-2025, mutta niistä kirjataan luottotappiota/-varauksia yhteensä noin 1,5 milj. euroa vuosittain. Tarkastusmaksutuotot on laskettu TTS-suunnitelmaan voimassaolevan 80 euron tarkastusmaksun mukaisina.

Muut toimintatulot 2023 ovat 5,0 milj. euroa käsittäen lähinnä vuokratuloja, korvauksia tarkastustoiminnasta sekä palvelumaksuja.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2023 ovat yhteensä 849,4 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2022 ennusteesta 97,4milj. euroa (13,0 %). Vuonna 2024 toimintamenojen arvioidaan olevan 876,9 milj. euroa ja 877,0 milj. euroa vuonna 2025.

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 815,9 milj. euroa vuonna 2023, 96,1 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Vuosina 2024-2025 palveluiden ostomenot ovat 842,9 milj. euroa ja 842,5 milj. euroa.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2023 yhteensä 574,5 milj. euroa, joka on 67,6 % HSL:n toimintamenoista. Alla olevassa taulukossa on eritelty eri joukkoliikennemuotojen osuuksia kustannuksista:

Taulukko:

Arvioidut operointikulut, milj. euroa	Bussi	Juna	Metro	Raitiotie	Lautta	Pikaraitio
2022	347,0	80,2	47,9	57,3	4,3	0,5
2023	357,3	84,7	59,0	61,6	4,2	7,7
2024	353,0	90,8	60,0	67,7	4,5	17,3
2025	354,7	92,2	59,8	67,4	4,6	18,3

Muut HSL:n pienemmät menot on eritelty alla:

- Henkilöstömenot ovat 24,8 milj. euroa vuonna 2023
- Muita palveluja kuin operaattori- ja infrapalveluja ostetaan vuonna 2023 43,2 milj. eurolla. Näitä ovat esim. markkinointi- ja asiantuntijapalvelut, IT-palvelut sekä huolto- ja vartiointipalvelut.
- Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2023 varattu 0,7 milj. euroa
- Vuokramenot vuonna 2023 ovat 5,1 milj. euroa
- Muut menot vuonna 2023 ovat 2,9 milj. euroa

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Vuonna 2023 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 196,2 milj. euroa. Infrakustannukset ovat yhteensä vuonna 2023 50,8 milj. euroa (34,4 %) suuremmat kuin vuonna 2022. Suunnitelmakautena kustannukset kasvavat Länsimetron laajentumisen ja pikaraitiolinja 550 käyttöönoton

myötä. Uudet joukkoliikenneinvestoinnit kasvattavat merkittävästi HSL:n infrakustannuksia ja vaikuttavat osaltaan joukkoliikenteen matkalippujen hintoihin.

Kauniaisten kaupungilla ei tällä hetkellä ole laskutettavia infrakuluja. Jatkossa Espoon kaupunkiratahankkeen myötä myös Kauniaisille muodostuu laskutettavia infrakorvauksia. Infrakorvaussopimuksen periaatteiden mukaisesti puolet hankkeen pääomakustannusten arvosta vähennetään ko. kuntien oman joukkoliikenteen infrakorvauslaskutuksen yhteydessä.

Kuntayhtymän investointimenot ovat 17,4 milj. euroa vuonna 2023, 10,4 milj. euroa vuonna 2024 ja 9,0 milj. euroa vuonna 2025.

Rahoitustulot ja -menot: HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025 sisältää vuonna 2020 nostetun 50 milj. euron talousarviolainan kustannukset. Mikäli talous kehittyy alustavan talousarvion mukaisena, uutta talousarviolainaa ei tarvitse nostaa vuosina 2023-2025.

Tilikauden 2023 alijäämäksi arvioidaan 4,0 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Esitys lausunnoksi:

Toimintasuunnitelma

HSL:n asettamat strategiset tavoitteet on hyvin valittu HSL:n perustehtävän lähtökohdista. Tavoitteet tukevat toisiaan ja yhdessä ne luovat selkeän kokonaisuuden, joka on kunnianhimoinen ja päämäärätietoinen. Näin pitää ollakin. Strategisten tavoitteiden saavuttamisen etenemistä tulee seurata riittävällä tarkkuudella, jotta mahdollisiin muutostarpeisiin pystytään reagoimaan ajoissa.

Strategian mukainen tavoite joukkoliikenteen käytön ennätyslukuista edellyttää, että erinomainen asiakaskokemus on prioriteetti. Asiakaskokemuksen tärkeys onkin huomioitu ja tämä näkyy strategisten menestystekijöiden painottumisessa mm. asiakasymmärrykseen, asiakkuuksien johtamiseen, kohdennetun palvelun tarjoamiseen, matkaketjujen sujuvoittamiseen ja digitaalisten kanavien kehittämiseen. HSL on tehnyt hyvää työtä sovelluksen ja reittioppaan kehittämisessä tähänkin asti.

Käyttäjälukujen kasvu ennätyskorkealle vaatii erityishuomiota uusasiakkuuden potentiaalın tunnistamiseen, houkutteluun ja sitouttamiseen vähintään joukkoliikenteen satunnaiskäyttäjiksi. On hyvä, että asiaan tullaan paneutumaan huolellisesti. HSL:n tulisi pohtia perinteisten toimenpiteiden lisäksi keveitä, edullisia ja helposti toteutettavissa olevia ratkaisuja tai kokeiluja, jotka saattavat poiketa nykyisistä käytännöistä ja joilla satunnaiskäyttöä saataisiin kasvatettua. Joukkoliikenteen kasvun edellytys on, että matkanteko koetaan helpommaksi ja sujuvammaksi kuin yksityisautoilu. Koetun sujuvuuden edistäminen onnistuu parhaiten konsultoimalla joukkoliikenteen asiakkaita.

Toiminnan ja talouden suunnittelu on tasapainoilua hyvän palvelutason säilyttämisen ja lipunhintojen houkuttelevuuden kesken. Toimintaa tulee suunnitella sen mukaisesti mihin talouden puolesta on varaa, mutta hieman huolestuttavalta vaikuttaa uuden toimintamallin tavoitteisto, jossa painotetaan markkina-alueita, kustannustehokkuutta, linjojen kannattavuuseroja ja kustannusnäkyviä. Kauniainen haluaa muistuttaa, että joukkoliikenne on merkittävältä osaltaan verovaroin ylläpidettyä palvelua, jolloin sen tulee myös tasa-arvosyistä olla kattavasti käytettävissä. Tehokkuuden kustannuksella ei saa unohtaa käyttäjäryhmiä, joilla ei ole edes mahdollisuutta liikkua omalla autolla. Tällaisia ryhmiä ovat esim. lapset ja nuoret, osa ikääntyneistä ja rajoitteisista henkilöistä.

Liikenteen palvelutasoa kehitettäessä datan pohjalta on huomioitava, että markkinaymmärryksen ja siihen perustuvien muutosten muodostaminen tulee pohjautua laaja-alaiseen dataan kaikilta asiakasryhmiltä, myös potentiaalisilta uusasiakkailta. Lisääntyvät liikennevälineiden vaihdot ja paikallislinjojen karsimiset vastoin asiakkaiden toiveita eivät tue erinomaisen asiakaskokemuksen saavuttamista. Monelle joukkoliikenteen käyttäjälle on tärkeämpää lähellä sijaitseva pysäkki vaikka harvemmin vuorovälein kuin runkolinjan tiheä liikennöinti kauempana. Vaihtojakin väistämättä tarvitaan, jolloin solmupisteiden kehittäminen, vaihtojen sujuvuuden tarkastelu ja niiden toimivuuteen panostaminen on joukkoliikenteen käytettävyyden kannalta keskeinen osa liikennejärjestelmän matkaketjujen luotettavuuden ja palvelutason parantamista.

Myös markkina-alueiden sisällä on erilaisia tarpeita, jotka tulee tunnistaa liikennetarjontaa suunniteltaessa. Kauniaislaisten tarpeet eivät saa jäädä läntisellä markkina-alueella isompien kuntien mielipiteiden jalkoihin. Kauniainen toivoo, että erityisesti paikallistason linjamuutoksia suunniteltaessa tehtäisiin kuntatason yhteistyötä ennakoivasti ja hyödynnettäisiin kuntien omaa paikallistason tuntemusta nykyistä paremmin.

Linjastojen suunnittelussa on erotettava erilaiset yhteystarpeet toisistaan, jotta voidaan suunnitella mahdollisimman toimiva palveluverkosto markkina-alueiden sisälle. HSL:n liikennejärjestelmä perustuu kuntarajat ylittävään rakenteeseen, jolloin tämän tulee näkyä myös linjastoissa. Kauniaisten kouluissa käy prosentuaalisesti suuri määrä Espoon puolella asuvia nuoria, joille hyvät joukkoliikenneyhteydet kuntarajojen yli on erittäin tärkeää. Vastaavasti Kauniainen on monille lähialueiden espoolaisille tärkeä palvelukeskus niin terveys-, vapaa-ajan kuin kaupallisten palveluiden käyttäjinä. Tätä HSL ei aiempina vuosina ole aina ottanut parhaalla tavalla huomioon.

Asiakasvuorovaikutuksen kehittäminen eri kanavia hyödyntäen on tärkeää. Tässä tulee ottaa huomioon asiakasryhmät (lapset, vanhukset, erityisryhmät), joille blogit ja muut digitaaliset kanavat eivät ole omin tapa asioida. Palautetta tulee voida antaa ilman kirjautumista ja käyttäjätunnusten luomista. Kyselyiden otsikointi on oltava niin selkeää, että sisältö avautuu ja otsikko vastaa sisältöä ymmärrettävästi. Tietystä mielessä myös jäsenkunnat ovat HSL:n asiakkaita, ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö ja suunnitteluun osallistaminen nykyistä enemmän tulisi myös olla tavoitteistossa.

HSL:n sisäisen toiminnan laadun varmistamisen tulee olla jatkuvan toiminnan peruslähtökohta ilman erillismainintaa.

Espoon kaupunkiradan mittavat rakennustyöt käynnistyvät vuoden 2023 aikana ja Kauniainen toivoo HSL:ltä hyvää yhteistyötä tämän merkittävän joukkoliikenteen parantamishankkeen aikana. Rakennustöistä liikennekäytössä olevien raiteiden välittömässä läheisyydessä tulee vääjäämättä olemaan haittavaikutuksia radan liikenteelle ja Tunnelitien alikulkukäytävän bussiliikenteelle. Junaliikenteen totaalikatkot vaativat korvaavia bussiyhteyksiä, mutta siltojen ja asemanseutujen ympäristöjen rakentaminen järjestelyineen tulee aiheuttamaan laajoja vaikutuksia myös bussiliikenteelle. Poikkeusliikennejärjestelyihin ja ennakoivaan matkustajainformaatioon pitää panostaa ja suunnitella ne yhdessä Kauniaisten ja Espoon kanssa.

Taloussuunnitelma

Matkustajamäärät ja lipputulokertymät jäävät myös kuluvana vuonna varmuudella normaalitasoa alemmas koronaepidemian johdosta. Lipputulotavoite vuodelle 2023 on 375,1 milj. euroa ja se on vain 2,1 % alle vuoden 2019 toteutuman ja 71,6 milj. euroa 2022 vuoden ennustetta suurempi. Tavoite on kunnianhimoinen nykyisessä maailmantilanteessa. Lippujen hintoja voidaan maltillisesti korottaa ottaen huomioon joukkoliikenteen edelleen säilyminen vetovoimaisena niin, etteivät joukkoliikenteen käyttäjät siirry muihin kulkutapoihin. Uusia asiakkaita tulee houkutellessa mukaan kulkumuoto-osuuden nostamiseksi ja ylipäättään matkustajamäärien ja lipputulojen kasvattamiseksi. Alennusoikeuksia ei tule laajentaa. Sen sijaan myös nykyisiä alennusoikeuksia ja alennusten suuruuksia tulisi vaikeasta taloustilanteesta johtuen tarkastella kriittisesti ja opiskelija-alennusta lukuun ottamatta myöntää ainoastaan liikenteellisin perustein.

Kuntaosuudet ovat kasvaneet vuosittain. Vuonna 2023 Kauniaisten kuntaosuus on aineiston mukaan 1,6 milj. euroa ja vuosille 2024-2025 Kauniaisille arvioitu kuntaosuus on 1,8 milj. euroa. Kuluvan vuoden budjetti on n. 1,5 milj. euroa, mutta nousua on merkittävästi, kun vielä vuonna 2020 kuntaosuus budjetoitiin 0,850 milj. euron suuruisena. Sen jälkeen, kun kuntayhtymän talous koronapandemiasta aiheutuneista tappioista on saatu tasapainotettua, tulee kuntaosuuksilla aiempaan tapaan kattaa kokonaiskustannuksista enintään 50 %. Kauniainen huomauttaa, että jäsenkuntien kanssa ei ole sovittu, että kuntaosuudet voisivat koronapandemian jälkeenkin asettua pysyvästi 50-55 % tasolle. HSL:n tulee seurata taloustilannetta aktiivisesti ja informoida jäsenkuntia tilanteesta ajantasaisesti. Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin on ymmärrettävästä syystä väliaikaisesti suurempi, mutta vain väliaikaisesti.

Yleinen inflaatio ja erityisesti energian hinnan nousu aiheuttavat jatkossakin taloudellisia huolia. Lisäksi suuret infrahankkeet lisäävät paineita lipunhintojen nostoon myös sen jälkeen, kun koronapandemian tappioista on selvitty. Kauniainen katsoo, että HSL:n tulee tarkastella toimintaansa kriittisesti ja luoda toimintatapoja, jotka vähentävät menoja, lisäävät tuloja ja parantavat tuottavuutta.

Uudet joukkoliikenneinvestoinnit ja niiden aiheuttaman infrakustannusten nousun myötä on joidenkin tahojen osalta esitetty infrakorvausjärjestelmän uudelleentarkastelua. Kauniaisten kaupunki korostaa, että tällainen tarkastelu ei voi koskea jo aikaisemmin päätettyjä infrakorvausjärjestelmän piiriin kuuluvia

investointeja, joiden investointipäätökset ovat perustuneet nykyisen infrakorvausjärjestelmän premisseihin. Mahdolliset tarkastelut tulee rajata koskemaan vain uusia, tulevien MAL-sopimusten mukaisia hankkeita, jolloin neuvotellaan myös niiden kustannusjako valtion kanssa.

Koronapandemian opetuksena HSL:n pitää tulevissa liikennöintisopimuksissa luoda menettelytapoja, joilla tilatun liikenteen joustavuutta voidaan lisätä. Tyhjät pandemia-ajan bussit ovat olleet resurssien tuhlausta, mitä ei tietenkään ole voitu ennustaa, mutta asiaan kannattaa jatkossa varautua.

Kauniainen on lausunut tarkastusmaksun korotusesityksestä aiemmissa TTS-lausunnoissaan vuosina 2012-2021. Kaupungin kanta on edelleen, että matkalippujen tarkastustoiminnan ainoa tavoite tulee olla liputta matkustamisen väheneminen. Tavoitteeseen pääsyä pitää helpottaa satunnaisellekin matkustajalle selkeällä informaatiolla ja helppokäyttöisellä lipunmyyntijärjestelmällä, jotta perusteettomia tarkastusmaksuja ei lankea matkustajille, jotka eivät tunne järjestelmää, eivät ole osanneet tai pystyneet hankkimaan lippua. HSL:n tulee ensisijaisesti panostaa lipun ostamisen helppouteen ja toisaalta mahdollisuuksien mukaan myös järjestelyihin, jotka eivät mahdollista liputtoman matkustajan astumista liikennevälineeseen. Huomio kiinnittyy lisäksi tarkastusmaksukertymän suureen luottotappio-osuuteen.

HSL laskuttaa kuntaosuudet talousarvion mukaisina, eikä talousarvion ja toteuman välistä erotusta (yli-/alijäämää) laskuteta tai palauteta talousarviovuoden aikana, vaan se otetaan huomioon seuraavan kolmen vuoden TTS-suunnitelmissa. HSL:n tilinpäätöksen osoittaman kuntakohtaisen yli-/alijäämän hyödyntäminen seuraavien vuosien talousarvioissa on yleisesti ottaen oikeudenmukainen ja kannatettava järjestely.

Hinnoittelumallit

HSL on selvittänyt uusia hinnoittelumalleja laajasti. On hyvä, että työssä tutkittiin vaikutuksia monitahoisesti, ensisijaisesti kuitenkin strategian mukaisesti painottaen kestävien kulkumuotojen edistämistä. Kauniainen tosin suhtautuu pienellä varauksella selvityksessä esitettyyn arvioon, että jokainen tarkasteltu hinnoittelumalli lisäisi automatkojen määrää Kauniaisissa ja samalla pienentäisi Kauniaisten kuntaosuutta.

Selvityksessä olisi kannattanut olla yhtenä vaihtoehtona nykyinen vyöhykemalli, jossa lippuvalikoimaan olisi kuulunut myös yhden vyöhykkeen lippu hintoineen ja vaikutuksineen. Saattaa olla, että tämä malli ei ole edennyt jatkotarkasteluun, mutta se olisi ollut luonnollinen vaihtoehto nykyisiin jo totuttuihin vyöhykkeisiin pohjautuen ja kiinnostava tieto. Nyt yhden vyöhykkeen lippu on esitetty vain ABC-vyöhykemallissa, jossa on yhdistetty B- ja C-vyöhyke.

Selvityksessä olleet hinnoittelumallit, paitsi tasatariffi, eivät poista nykyisen mallin ongelmaa vyöhykerajoista. Nykyinenkin malli luotiin poistamaan edeltävän mallin hankalat rajakohdat, mutta jonkinlaisena valuvikana järjestelmään jäi kahden vyöhykkeen minimiosto. Kaikissa vyöhykemalleissa on aina raja jossakin kohdassa.

ABC-malli, jossa C-vyöhykkeeseen on yhdistetty D-vyöhyke, on ongelmallinen yhdenarvoisuuden suhteen. C-vyöhyke on ainoa vyöhyke tässä mallissa, jolle voi ostaa

yhden vyöhykkeen lipun. Tämä asettaa muiden vyöhykkeiden käyttäjät eriarvoiseen asemaan. Esitetty lippujen hinnasto vahvistaa tätä asetelmaa, kun AB-kertalippu maksaisi 3,2 euroa, BC-kertalippu maksaisi 2,8 euroa ja laajimman alueen C-kertalippu 1,9 euroa. Malli kuitenkin lisäisi kestäväen kehityksen kulkutapojen käyttöä eniten seudulla Helsinkiä lukuun ottamatta. Mallin hyödyt eivät kuitenkaan kompensoi riittävästi havaittuja epäkohtia, jotta malli olisi ehdotetun kaltaisena valmis otettavaksi käyttöön.

ABC-mallissa, jossa B-vyöhyke ja C-vyöhyke on yhdistetty B-vyöhykkeeksi, on hyviä puolia kuten yhden vyöhykkeen kertalippujen mahdollisuus ja selkeä hinnoittelu. Tässä ratkaisussa hyvää on se, että nykyinen jossain määrin ongelmallinen B- ja C-vyöhykkeen raja poistuu. Hintavaikutusta tällä kuitenkin ei ole, ja kauniaislaisten pääsuunta Helsinkiin kallistuisi. Tämä vaihtoehto myös tasaisi radan varren liityntäpysäköintipaikkojen käyttöä. Mallin etuna on maltillinen hinnan nousu lisävyöhykkeiden suhteen niin kerta- kuin kausilipuissa. Tämä vaihtoehto olisi kestävien kulkutapojen käyttöä vähiten lisäävä malli, joten se ei liene ykkösvalinta.

Tasahinnoittelu toisi kokonaan uuden ajattelutavan HSL:n joukkoliikenteeseen. Tasahinnoittelu vastaisi vyöhykerajojen ongelmakohtien poistumiseen parhaiten. Kauniainen pitää hyvänä mallin selkeyttä, helppoutta ja yksinkertaisuutta käyttäjälle. Tasahinnoittelumallissa vaikuttaisi tehdyn tutkimuksen mukaan myös olevan eniten potentiaalia uusien käyttäjäryhmien mukaan saamiseksi joukkoliikenteen käyttäjiksi. Tämä on tärkeää kulkumuoto-osuuden nostamiseksi. Malli myös vähentäisi Kauniaisten liityntäpysäköintiin suuntautuvaa painetta nykyiseltä C-vyöhykkeeltä ja edesauttaisi paikkojen riittävyttä.

Tasatariffimallin huonot puolet kohdistuvat erityisesti lippujen hinnoitteluun. Matkalipun hinta ei korreloi matkan pituuden kanssa, vaikka tämä yleisesti koetaan loogiseksi. Merkittävin ongelma onkin, että lippujen tuotevalikoimasta puuttuu lyhyiden matkojen edullinen kertalippu, joka kannustaisi lyhyillä matkoilla jättämään auton kotiin. Kertalippu kahteen suuntaan suunnitelluilla tariffeilla on yksinkertaisesti henkilöautoa kalliimpi vaihtoehto. On kerta kaikkiaan epäreilua, että laajan HSL-alueen laidalta toiselle matkustaminen olisi saman hintaista muutaman pysäkin matkan kanssa. Lippuvalikoimaan tulisi lisätä kertalippu, joka olisi voimassa esim. 15-30 minuuttia, ja joka olisi hinnaltaan halvinta kertalippua edullisempi. Näin tämän mallin ongelmakohtaksi jäänyt puute tulisi oikaistua, lyhyitä matkoja tekevät joukkoliikenteen käyttäjät tulisivat huomioitua ja tämä mahdollistaisi joukkoliikenteen monipuolisemman käytön HSL:n strategian mukaisesti joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattaen.

Aikahinnoittelua voisi viedä pitemmällekin tasatariffimallissa. Mikäli lipun hinta olisi aina sama koko HSL-alueella, voisi porrastusta suunnitella lipun keston mukaisesti niin, että seuraava porras olisi aina suhteessa edellistä jonkin verran edullisempi. Valikoimassa voisi olla esim. lyhyen matkan lippu 15-30 minuuttia, normaalilippu n. 90 minuuttia, viikkolippu, kahden viikon lippu ja kuukausilippu.

Nykyisen kuntaosuusjärjestelmän vaatimukset eivät ilmeisesti myöskään istu tasatariffimalliin. Nykyinen järjestelmä onkin varsin monimutkainen ja työläs, joten sen uudistaminen voi olla hyväkin asia, kunhan uusi laskentatapa on oikeudenmukainen ja

Yhdyskuntavaliokunta

§ 75

23.08.2022

vastaa joukkoliikennepalveluiden käyttöä kunnittain ja muutenkin ottaa huomioon itsenäisten jäsenkuntien tarpeet talouden suunnittelussa.

Toimiva joukkoliikenne on tärkeä osa kaupunkielämän kokonaisuutta. Etätyön lisääntyminen ja sen kautta muuttunut liikkumisen tarve voi olla haaste, mutta myös mahdollisuus oikein analysoituna ja resursoituna. Lisäksi haasteena on saada asukkaiden liikkumisen tarpeet huomioitua myös yksilötasolla, eikä vain suurena massana. Tasatariffimalli saattaisi vastata myös yksilöllisiin tarpeisiin ja olla toimiva ratkaisu, jos lippuvalikoimaan kiinnitetään riittävästi huomiota ja niissä tarjotaan vaihtoehtoja. Hinnoittelumallista riippumatta lippujärjestelmän tulee olla helppokäyttöinen, joustava, selkeä ja kustannustehokas.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSL:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSL- kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 - 2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Lausuntopyyntö
HSL Pöytäkirjaote
HSL TTS 2023-2025
Hinnoittelumallin vaikutukset

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 76

23.08.2022

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023 – 2025

YLKV 23.08.2022 § 76

475/00.04.01.02/2022

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Jarkko Riipinen, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 17.6.2022 § 22, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 31.8.2022 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025. Kauniaisten kaupunki on pyytänyt lisääikää lausunnon antamiseen koska syksyn kaupunginhallitus kokoontuu 5.9.2022.

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö, otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025. Aineisto löytyy myös HSY:n internet-sivuilta:

[Hsy Toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025](#)

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 - 2025 tavoiteasetanta perustuu 2030 strategiaan josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2022.

Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Yhteenvedo toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023-2025

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2023-2025 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset sekä alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2023 on käytetty 2 %:a, ellei tarkempaa arviota menoeristä ole ollut käytettävissä. Suunnitelmavuodet 2024 ja 2025 on esitetty vuoden 2023 hintatasossa.

Vesi -ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään uuteen 10 vuoden investointiohjelmaan.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan hitaasti suunnitelmakaudella. Vuonna 2023 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 97,2 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,8 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 154,8 miljoonaa m³.

Vuonna 2023 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,7 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 386 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 207 000 tonnia. Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 247 000 tonnia.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2022 – 2024. Henkilöstömäärien toteutumat ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Henkilöstösuunnitelma päivitetään syksyn lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2023 ovat 419,1 miljoonaa, mikä on 22,7 miljoonaa (5,5 %) enemmän vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksossa oletetun 4,0 % inflaatiokorotuksen lisäksi 3,0% reaalkorotus.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan entisestään laskevan ja vastaavasti hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrien jatkavan kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin. Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistele jättemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla. Korotus vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksuosuudet jaetaan

jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1%. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Vuonna 2023 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,486 miljoonaa euroa (tilinpäätöksen mukaan 4,286 milj. vuonna 2021). Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 44 860 euroa v. 2023, 48 270 euroa v.2024 ja 49 750 v.2025. Osuus on budjetoitu ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2023 ovat 205,1 miljoonaa euroa, joka on 10,8 miljoonaa (5,0 %) vähemmän kuin vuoden 2022 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Suurimman vaikutuksen kuluihin aiheuttaa Blominmäen jätevedenpuhdistuksen käyttöönotto. Lisäksi vuosien 2023 - 2025 kuluihin on huomioitu Suomenojan laitoksen purkukustannusta yhteensä 17 miljoonaa. Myös vuodelle 2022 on tehty 17 milj. euron varaus.

Vuonna 2023 toimintakuluista noin 55 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 25 %, materiaalihankinnat noin 16 % sekä muut kulut noin 4 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2023 on 216,2 miljoonaa (51,6 %), kun sen vuonna 2022 ennustetaan olevan 195,7 miljoonaa (50,3 %). Suunnitelmavuonna 2024 toimintakate paranee ja on 226,6 miljoonaa (52,3 %) ja vuonna 2025 238,8 miljoonaa (53,3%).

Nettorahoituskulut vuonna 2023 ovat 72,0 miljoonaa, mikä on 5,6 miljoonaa vuoden 2022 ennustettua tasoa vähemmän. Korkokuluista 59,8 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, on 0,5 % vuonna 2022 ja vuosina 2023–2024 1% ja vuonna 2025 1,5%. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,7 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuodelle 2023 ja vuosille 2024 sekä 2025 1,5 miljoonaa. Suunnitelmakaudella nettorahoituskulut kasvavat, ollen vuonna 2025 yhteensä 76,5 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2023 vuosikate on 144,2 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 280 miljoonaa euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla tasolla nostetaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 432,8 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos vuonna 2023 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 7,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, vuonna 2024 2,6 miljoonaa ylijäämäinen ja vuonna 2025 8 miljoonaa ylijäämäinen.

Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten jälkeen tilikauden alijäämä on 7,4 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään 10 vuoden investointiohjelmaan. Vuonna 2023 investoinnit ovat yhteensä 204,6 miljoonaa euroa, josta 177,0 miljoonaa on vesihuollon ja 22,9 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 4,7 milj. euroa.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen pudottaa vesihuollon kokonaisinvestointien määrän suunnitelmakauden vuosilla keskimäärin noin 180 milj. euroon vuodessa. Jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin (kaupunkilähtöiset investoinnit) jatkuvat korkealla tasolla, joka vaikuttaa HSY:n vesihuollon investointitarpeisiin. Erityisesti suuret raidehankkeet nostavat näiden investointien määrää. Tämä nostaa erityisesti johtosiirtojen ja osin verkostojen saneerausinvestointien kustannuksia.

Suunnitelmakaudella jatkuvat Kruunusiltujen ja Kalasataman raitiotiehankeet ovat tyyppiesimerkkejä kauden raidehankkeista. Lisäksi on varauduttu Espoon kaupunkiradan aiheuttamiin johtosiirtoihin.

Kaupunkilähtöisten investointien säilyessä edelleen suurina on HSY:n vesihuolto sopeuttanut investointejaan siirtämällä eteenpäin omia vesihuoltolähtöisiä hankkeitaan. Tästä huolimatta myös vesihuoltolähtöisten investointien taso säilyy suhteellisen vakaana. Tämä johtuu muutamasta suuresta hankekokonaisuudesta, joiden viivästyttäminen on hankalaa tai epätarkoituksenmukaista.

Rahoitus:

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2022 lopussa ennusteen mukaan noin 756 miljoonaa, mikäli vuoden 2022 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteiden mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 433 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 267 miljoonalla, josta 78 miljoonaa euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 999 miljoonaa euroa. Nykyisen kaltaisen investointitason jatkuminen tuo merkittävää painetta asiakasmaksujen korotuksille kummallakin toimialalla.

Lähivuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste tulee heikkenemään suunnitelmakausilla, ollen vuoden 2024 lopussa 25,7 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 27,7 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset 2024-2025 kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 1,828 miljardia euroa ja taloussuunnitelman mukaan se on vuoden 2025 lopussa 2,053 miljardia euroa.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä jatkaa erinomaista työtä luotettavana vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana. Palvelut vastaavat myös hyvin toimintaympäristön muutoksiin ja ajankohtaisiin haasteisiin.

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 – 2025 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti. Myös vuoden 2030 strategian tavoitteet on valittu hyvin. Toiminnan suuntaa tulee ohjata taloudellisesti kestävämmälle pohjalle niin, että maksutuotoilla voitaisiin pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kaikki kustannukset.

Vesihuollon investointiohjelman laadinnassa on päädytty investointitasoon, jossa kohtuullisin taksakorotuksin voidaan turvata vesihuoltotoiminnan kehittäminen ja toimitusvarmuuden turvaaminen ilman, että kuntayhtymän taloudellinen suoriutuminen vaarantuisi suuren investointitarpeen ja siitä seuraavan rahoituskulujen kasvun kattamisen vuoksi. Jatkossa on kuitenkin tarpeen tarkastella kriittisesti kuntayhtymän investointimenojen, velkaantumisen ja taksapolitiikan tasapainoa.

Investointitason mitoitusta on tarkasteltu talousmallin kautta huolellisella tavalla. Investointitaso jatkuu korkeana vielä vuonna 2023 ja tasaantuu seuraavina vuosina edellisiä vuosia hieman matalammalle tasolle.

Pidemmällä aikavälillä tulee tähdätä rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot voitaisiin mahdollisimman paljon kattaa tulorahoituksella.

Vesitaksoihin on nyt laskettu alustava 3 % reaalkorotus inflaatiovaikutuksen 4 % lisäksi. Tavoitteena tulisi edelleen olla sekä tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen ja toiminnan tuottavuuden tason nostaminen 1,5 % vuosittain että toiminnan, etenkin investointitason, mitoittaminen rahoituksellisesti kestävämmälle tasolle. Kauniainen toteaa, että myös jäsenkuntien tulee huolehtia siitä, että kaupunkilähtöisten vesihuoltoinvestointien taso pysyy maltillisena.

Kauniainen muistuttaa, että vesihuollon taksojen määrittelyssä tulee ottaa huomioon uusi taksarakenne sovitulla tavalla siten, että hulevesitaksan eriyttäminen ei saisi nostaa asiakkailta perittäviä maksuja. Vesijohtoverkoston hävikin (vuotovesien minimointi) pienentämiseksi tulee jatkaa toimenpiteiden tehostamista, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin.

Vesihuollon toimialan suunnitelmakauden keskeisinä strategisena päämääränä on Turvattu juomavesi, missä keskitytään talousveden tuotannon ja jakelun korkeaa 24/7 toimintakykyä edelleen varmistaviin ja kehittäviin toimenpiteisiin.

Kasvaneeseen hybridihaikuttamisen uhkaan on reagoitu parantamalla toimintavarmuutta sekä tehostamalla kriittisten kohteiden teknistä ja fyysistä suojausta. Tämän huomioon ottaminen on entistäkin tärkeämpää ja asiaan tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuu-

den turvaaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Jätehuollon investointiohjelma vastaa yhteiskunnan tiukentuviin lainsäädännön vaatimukseen ja samalla kuntayhtymä toimii myös aktiivisena edelläkävijänä muun kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden tuntuvan lisäämisen edistämässä toimialueellaan.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan edelleen laskevan mutta hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrät jatkavat kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin.

Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistelelee jätemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla, joka vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Jätehuollon toimiala on ennakoanut kiitettävällä tavalla alan jatkuvasti tiukentuvaa lainsäädäntöä ja edistänyt hyvin kiertotalouden päämääriä.

Suunnitelmakaudella ei ole odotettavissa merkittäviä toimintaan vaikuttavia lainsäädännöllisiä muutoksia, mutta parhaillaan päivitysprosessissa oleva yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistus voi tuoda tullessaan lisäpaineita esimerkiksi jäteveden haitallisten aineiden (esim. lääkeaineet) poiston toteuttamiseksi suunnittelukauden loppupuolella tai sen jälkeen.

Lannoitelainsäädäntö on kansallisesti harmonisoitumassa ja vaikutukset yhdyskuntalietepohjaisten tuotteiden käytön osalta ovat vielä avoinna. Lietteiden jatkojalostukseen ja myyntiin voi lainsäädännön muutoksilla olla vaikutuksia, jotka lisäävät käyttö- tai investointikustannustarpeita. Tilanteen ollessa vielä epäselvä, varautumia esimerkiksi investointiohjelmaan ei ole tehty. Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä koko pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa. Tämä on arvokas tuki kuntien hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toiminta on hyvää vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteensovittamisessa. Yhteistyötä on myös syvennetty kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa ja saatu kustannustehokkuutta parannettua.

Myös muu kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken on toimivaa.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 76

23.08.2022

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

HSY lausuntopyyntö 17.6.2022
otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta
alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 70, § 71, § 72, § 73, § 74, § 75, § 76

MUUTOKSENHAKUKIELTO VALMISTELUA TAI TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee vain valmistelua.

Sovellettavat lainkohdat: Kuntalaki (410/2015) 136 §